

VALGA VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Valga

25. oktoober 2023 nr 81

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine

Sunly Wind OÜ esitas 31. augustil 2023 taotluse Valga vallas kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (edaspidi *KOV EP*) algatamiseks tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivaima asukoha leidmiseks ja seejärel detailse lahenduse koostamiseks. Vastavalt taotlusele on hinnanguline planeeringuala suurus 7400 ha ja asub Valga valla loodeosas. Eurowind Energy OÜ esitas 9. oktoobril 2023 täiendava taotluse KOV EP algatamiseks tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivate asukohtade leidmiseks esmasest taotlusest piiritletud alast lõuna suunas. Vastavalt taotlusele on planeeringuala hinnanguline suurus 2800 ha.

Planeerimisseaduse § 95 lõike 1 kohaselt koostatakse KOV EP olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 1. oktoobri 2015 määruse nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri“ punktist 4 on olulise ruumilise mõjuga ehitiseks tuulepark Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2003 määruse nr 184 „Võrgueeskiri“ tähenduses, mis koosneb vähemalt 30 meetri kõrgustest elektrituulikute. Tuulepark on eelnimetatud määruse „Võrgueeskiri“ § 2 lõike 19 tähenduses omakorda mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam.

KOV EP koostamise eesmärk on valida tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu püstitamiseks sobivaimad asukohad planeeringualal ning seejärel määrata valitud asukohtades ehitusõigus ning lahendada muud planeerimisseaduse § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded. Asukoha eelvaliku teostamisel lähtutakse keskkonnaningimustest ja -piirangutest ning kavandatava tegevuse keskkonnamõjust, asustuse paiknemisest, sotsiaalsetest aspektidest, kohalikest huvidest ja väärtustest, tuulepargi püstitamise tehnilistest ja majanduslikest eeldustest ning teistest asjakohastest kriteeriumidest, mida tuleb arvesse võtta tuuleparkide püstitamiseks sobivate alade valikul. Tuulepargi püstitamiseks sobiv ala peab arvestama erinevate kehtivate väärtuste ja piirangutega, kuid olema ka sobilik ja tasuv tuulepargi rajamiseks. KOV EP on ehitusprojekti koostamise alus. Juhul kui KOV EP ei asuta ellu viima viie aasta jooksul pärast kehtestamist, kaotab planeering vastavalt planeerimisseaduse § 122 lõikele 4 kehtivuse.

Eesti riiklik energia- ja kliimakava aastani 2030 näeb ette rohepöörde osana tuuleparkide arendamise ning selle, et aastal 2030 on taastuvenergia osakaal 40 protsenti. Varasemad arendustegevused tuuleenergeetika arendamiseks on peamiselt aset leidnud Lääne-Eestis ja

merealadel. Maismaatuuleparkide arendamise soodustamiseks on Vabariigi Valitsus võtnud vastu otsuseid leevendada riigikaitselisi kõrguspiiranguid rohkemates omavalitsustes (sh osaliselt ka Valga valla territooriumil). Samas on ka asjaomased ministeeriumid andnud suuniseid, millega tähtsustatakse omavalitsuste rolli taastuvenergia arendamisel, et saavutada ühiselt riiklike eesmärgi ja parendamiseks elektri varustuskindlust ning elavdada majandust uute investeeringutega. Eelnevalt lähtuvalt on oluline ka Valga vallas välja selgitada tuuleparkide rajamise võimalused.

Valga valla territooriumil ja nimetatud planeeringualal kehtib Tõlliste Vallavolikogu 17. juuli 2006 määrusega nr 9 kehtestatud Tõlliste valla üldplaneering ja Õru Vallavolikogu 14. juuli 2006 määrusega nr 6 kehtestatud Õru valla üldplaneering. Nimetatud üldplaneeringute kehtestamisel ei osatud ette näha taastuvenergeetika arengut ning tuuleparkide kavandamiseks suuniseid ja tingimusi ei ole üldplaneeringuga määratletud, samuti pole välja selgitatud tuulikute püstitamiseks sobilikke alasid.

Valga maakonnaplaneeringus (kehtestatud Valga maavanema 15. detsembri 2017 korraldusega nr 1-1/17-417) on juba taastuvenergeetika teema kajastamist leidnud. Kuid tulenevalt kehtinud õhuseiresüsteemide piirangutest ja üleriigilisest planeeringust ei ole Valga maakond määratud riiklikult oluliseks tuleenergeetika arendamise piirkonnaks. Lubatud on tuuleressursiga arvestades väiketuulikute arendamine kohalikuks väiksemahuliseks tarbimiseks.

Arvestades asjaoluga, et ruumilise planeerimise kaudu luuakse eeldused ühiskonnaliikmete vajadusi ja huve arvestava, demokraatliku, pikaajalise, tasakaalustatud ruumilise arengu, maakasutuse, kvaliteetse elu- ning ehitatud keskkonna kujunemiseks, soodustades keskkonnahoidlikku ning majanduslikult, kultuuriliselt ja sotsiaalselt jätkusuutlikku arengut (planeerimisseaduse § 1 lõige 1), tuleb igakordse ruumiotsuse tegemisel lähtuda ajakohalistest strateegiatest, eesmärkidest ja huvidest. Tänapäevaks on energiapoliitika ja taastuvenergeetika arendamine riiklikult prioriteetne. Seega on asjakohane ja põhjendatud teha ettepanek varasemalt kehtestatud strateegiliste planeerimisdokumentide muutmiseks. Algatav KOV EP teeb ettepaneku maakonnaplaneeringu muutmiseks.

Koostamisel oleva Valga valla üldplaneeringuga on kavandatud määrata potentsiaalsed tuuleparkide rajamiseks sobilikud alad. Selleks koostati ruumianalüüs. Analüüsi tulemusena selgitati välja üheksa potentsiaalset ala, mida on üldplaneeringu menetluse käigus võimalik kaaluda tuulepargi kui olulise ruumimõjuga ehitise asukoha valikuks. Üldplaneeringuga määratud aladel on kohustuslik tuuleparkide edasiseks kavandamiseks läbi viia täiendavaid uuringuid ja koostada detailne lahendus. Analüüsis väljaselgitatud aladest neli paiknevad algatatava KOV EP planeeringualal. Seega on olemas eelteave, et tuuleparkide rajamiseks on Valga valla territooriumil sobilikke alasid, kuid nende sobivus tuleb täpsustada vajalike uuringute, mõjude hindamise ja planeerimismenetluse käigus. Samuti tuleb arvestada, et kogu KOV EP planeeringuala (10 200 ha) ulatuses ei ole võimalik tuuleparke püstitada, kuna omad piirangud seavad sotsiaalsed aspektid (sh kohalikud huvid), keskkonnamõju, majanduslikud ja tehnilised võimalused.

KOV EP planeeringu algatamisel ei esine ilmselgeid vastuolusid kehtivate ja koostatava üldplaneeringuga.

Planeerimisseaduse § 95 lõike 5 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punkti 2 kohaselt on KOV EP koostamisel keskkonnamõju strateegiline hindamine kohustuslik. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 35 lõike 2 alusel algatatakse keskkonnamõju strateegiline hindamine selle vajadust põhjendamata, eesmärgiga KOV EP kui strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju tuvastamine, alternatiivsete võimaluste väljaselgitamine ja ebasoodsat mõju leevendavate meetmete väljapakumine.

KOV EP algataja ja kehtestaja on Valga Vallavolikogu, koostamise korraldaja Valga Vallavalitsus.

Algatava KOV EP koostaja ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviija leidmiseks viiakse läbi vastav hankemenetlus. Kuna planeeringu koostamise korraldaja eelarves puuduvad vahendid planeeringu koostamiseks, koostamise tellimiseks ja mõjude hindamisega kaasnevate kulude kandmiseks, siis lähtuvalt planeerimisseaduse § 4 lõikest 2¹ sõlmitakse planeeringu koostamisest huvitatud isikutega leping kulude kandmiseks. Planeeringu koostamisest huvitatud isikud on kinnitanud valmisolekut sõlmida vastavasisuline leping ning kandma kulud proportsionaalselt.

Lähtuvalt planeerimisseaduse § 96 lõikest 3¹ teavitas Valga Vallavalitsus avalikkust KOV EP taotluse saamisest ja määras tähtaja (10. oktoober 2023) samasisuliste taotluste esitamiseks. Tähtpäevaks laekus Eurowind Energy OÜ-lt täiendav taotlus ettepanekuga laiendada planeeringuala Valga valla Jaanikese, Paju, Supa, Sooru ja Tõlliste küla aladele.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1, planeerimisseaduse § 95 lõigete 1, 2, 5, 6 ning 9, § 96 lõigete 1 ning 4, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punkti 2, Vabariigi Valitsuse 1. oktoobri 2015 määruse nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri“ alusel ja arvestades Sunly Wind OÜ 31. augusti 2023 taotlust ning Eurowind Energy OÜ 10. oktoobri 2023 taotlust, Valga Vallavolikogu

otsustab:

1. Algatada kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine koos vajalike uuringute läbiviimisega, eesmärgiga leida tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivad asukohad. Planeeringuala suurus on ligikaudu 10 200 ha vastavalt lisatud asendiplaanile.
2. Valga vallal ei ole kohustust välja ehitada planeeringukohaseid rajatisi, sealhulgas avalikuks kasutamiseks ette nähtud teid ja sellega seonduvaid rajatisi, haljastust, välisvalgustust ning tehnorajatisi. Planeeringukohaste rajatiste väljaehitamise täitmiseks ei eraldata rahalisi vahendeid valla eelarvest, välja arvatud juhul, kui lepitakse eraldi kokku rajatiste finantseerimises või kulude katmises. Enne kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu vastuvõtmist tuleb Valga Vallavalitsusel sõlmida planeeringu realiseerimisest huvitatud isikutega haldusleping planeeringukohaste ja planeeringulahenduse elluviimiseks otseselt vajalike ning sellega funktsionaalselt seotud rajatiste väljaehitamiseks või väljaehitamiseiga seotud kulude täielikuks või osaliseks kandmiseks.
3. Valga Vallavalitsusel korraldada vajalikud hankedokumendid eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostaja leidmiseks.
4. Valga Vallavalitsusel sõlmida huvitatud isikutega leping kõigi eriplaneeringu koostamiseks vajalike kulude katmiseks (sh asjakohaste mõjude hindamine, uuringud, keskkonnamõju strateegiline hindamine, eriplaneeringu koostamine). Kulude katmine on huvitatud isikute kohustus ja valla eelarvest vahendeid selleks ei eraldata.
5. Valga Vallavalitsusel korraldada punktis 1 nimetatud eriplaneeringu koostamine ja koostamise käigus vajalike menetlustoimingute tegemine.
6. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega on võimalik tutvuda Valga Vallavalitsuses (Puiestee tn 8, Valga linn, Valga vald) ja Valga valla veebilehel www.valga.ee.

7. Otsus jõustub teatavaks tegemisest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Lauri Drubiņš
esimees